

APIE ŠVENTĘ IŠ ŽIŪROVO KĖDĖS

LAIMA APANAČIENĖ

Pamažu gyvenimas, išjudintas Šokių šventės, grįžta į savo vėžes – dauguma žiūrovų ir dalyvių jau įniko į savo kasdieninius darbus, pamažu rimsta ir šventės išpūdžių aptarinėjimas. Išlydėję 50-ies lietuvių tautinių šokių grupių šokėjus lengviau atsikvėpė ir organizatoriai: ką nesakyk – šventė pavyko.

Į redakciją dar plaukia šventinių nuotraukų srautas, sulaukiame ir skambučių, kad per mažai parašyta apie šventę ar net... priekaištų, kad ne visi dalyvavę šventėje paminėti!? Išpūdžiams truputi nuslūgus, norisi išsakyti keletą minčių.

Šventė, trukusi 4 dienas, prasidėjo gerokai anksčiau. Jau pereinū metu vasarą šokių grupių vadovai buvo sukviesti į Dainavą. Gegužės 12 d. į šokių vakarą „Šokių šventės keliu“ Pasaulio lietuvių centro Ritos Riškienės salėje, Lemont, IL bendražygius pakvietė „Grandies tautinių šokių grupė“. Kaip pasirodys šventėje, „papasakojo“ saviškims ir floridiečiai. Į šventės programą įsitraukė ir JAV LB Švietimo taryba, kiekvienais metais organizuojanti rašinių ir piešinių konkursą JAV lituanistinių mokyklų mokiniams. 2012 m. šalia Maiironio 150-ųjų gimimo metinių minėjimo buvo atkreiptas dėmesys ir į būsimą Šokių šventę – mokiniai turėjo sukurti šventės ženklą. Konkurso organizatoriai sulaukė 593 piešinių, ir nemažai mokinių savo darbus skyrė būtent Šokių šventei.

Prieš pat šventės atidarymą, birželio 28 d., „Blackman“ auditorijoje, Northeastern University, Boston, su lietuvišku šokių ir daina amerikiečius žiūrovus supažindino Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio dalyviai.

Dauguma Šokių šventės renginių – mokytojų priėmimas, susipažinimo vakaras, mugė, ansamblių vakaras, suaugusiųjų ir jaunimo iškilmingi pokyliai bei šokiai – vyko „Sherraton Boston“ viesbutyje, o pagrindinis koncertas žiūrovams kvietė į Bostono universiteto „Agganis“ areną.

Apie 5,000 žiūrovų ir 1,774 šokėjai dalyvavo XIV Lietuvių šokių šventėje. Pirmoji Lietuviškų tautinių šokių šventė, sukviesti daugiau nei 1,100 šokėjų, įvyko 1957 m. Čikagoje, IL. Beveik 30 metų šiame mieste karaliavusi šventė 1984 m. persikėlė į Cleveland, o po to (1988) ir į Hamilton (Canada). IX ir X šokių šventės vėl vyko Čikagoje, o 2000 m. šokėjai rinkosi Toronto (Canada). Aplankiusi Čikagą, IL, Los Angeles, CA, šiais metais šventė šokėjus ir žiūrovus pirmą kartą pakvietė į Rytinę pakrantę.

Vartant šventės istorinius puslapius negali nesidžiaugti visais entuziastais, savanoriais, rėmėjais, be kurių šių švenčių tikrai nebūtų buvę. Visiems jiems nuoširdžiausias ačiū. Reikia nulenkti galvas ir prieš šventėse dalyvavusių šokių grupių vadovus ir šokėjus, bei šokių švenčių meno vadovus: Bruno Šotą, Liudą Sagį, Jadvygą Meiliūnaitę-Matulaitienę, Genovaitę Dumčiūtę-Breichmanienę, Galiną Gobiene, Nijolę Jasėnaitę-Pupienę, Jadvygą Reginienę, Ritą ir Juozą Karasiejus, Dalią Dzikienę, Rasą Šoliūnaitę-Poskočimienę, Danguolę Razutyte-Varnienę bei šių metų šventės meno vadovus Vidą Brazaitytę ir Romą Jonušonį.

Kai kurių jau nebėra tarp mūsų, tačiau jų pasėta meilės šokiui sėkla

veši ir šiandien. Tai įrodė ir šių metų šventė, kurioje dalyvavo šokėjai iš 18 JAV valstijų, Kanados, Anglijos, Brazilijos, Lenkijos, Švedijos ir Lietuvos. Šokių šventės (kaip ir dainų) išvijoje, be jokios abejonės, yra kultūros reiškinys, ypač vertingas istoriniu, kultūriniu, estetiniu, socialiniu požiūriais. Ši tradicija yra ir vienas iš pagrindinių visuotinių būdų vaikų ir jaunimo kultūriniam ugdymui.

Žinoma, meno vadovai vieni šventės nepadarys. Tad padėkoti reikia ir praėjusiųjų švenčių, ir XIV Lietuvių tautinių šokių šventės rengimo komitetams. Šventę Boston atidarė Rengimo komiteto pirmininkas Marius Žiaugra, pakvietęs į areną Šokių šventės dalyvius. Nuaidėjus JAV, Kanados ir Lietuvos himnams buvo pristatyti garbės svečiai ir šios

Meno vadovai V. Brazaitytė ir R. Jonušonis (viršuje) bei žiūrovams patikę Kupolinių šokiai.

šventės meno vadovai. Šventiniu laišku dalyvius ir visus susirinkusius pasveikino JAV viceprezidentas Joe Biden, Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV ir Meksikai Žygmantas Pavilionis, Lietuvos ambasadorė Kanadoje Gintė Damušytė, iš didžiulo ekrano išgirdome Seimo pirmininkės Irenos Degutienės sveikinimą. Deja, Lietuvos prezidentės Daliaus Grybauskaitės sveikinimo taip ir nesulaukėme.

„Skriski skriski, Lietuvėlė! Tu gandreli, gandreli baltas, / Ten į aukštą drebulėlę / Lizdas tau įkeltas...“ – tokio prologo prasidėjo XIV Lietuvių tautinių šokių šventės koncertinė programa, o „Prologo“ šokį sušoko balerina Mantė Baliutavičiūtė. Po jos visą areną „nutūpė“ gervės – merginos studentės. Šventinis koncertas prasidėjo. Ratelis keitė ratelį, grupės – grupę: jaunių grupės, pasidalinusios Užgavėnių linksmybėmis, šokin įsuko „Varnus“ (jaunių ir studentų grupių vyrai), „Dūda dūda“ šoko jaunieji, „Čiolde Rioldė“ – vaikai, rageliais baksnojosi oželiai (studentai). Studentai vyrai pakvietė eiti į laukus („Eisim, broliai“) o šokėjai vaikai suskato mokytis auginti duonelę, žaisti „Žirni ir pupą“.

Nenusileido ir pagyvenusieji – jie „sodino ažuolą“, „pjovė šieną“. Suaugusieji gi „burkavo kaip paukšteliai, suko lizdus, vedė vaikus“.

Antroji šventės dalis prasidėjo Kupolinėmis (studentės merginos) ir kvietimu „Joninių burtams“ (studentai). O kokios Joninės be „Jonpolkio“ ir be laužo? Pagyvenusieji taip pat šventė Jonines. Tiesa, jie nešoko polkos, bet ramiai sau vaikščiojo žydinčiomis pievomis („Palaukėm papieviais“), na o pasivaikščioję vis tik neiškentė ir sušoko pasilinksminimo šokį „Rugeliai“.

Ne vien šokiais gyvos šventės, tad jaunimas nutarė pažaisti – gaudė „Kurapkytę“.

Praėjus šventei vėl visi į darbus įsisuko – studentai „sušoko“ į „Kubilą“, studentės merginos „malė“ („Girnelės“), o, matyt, pavargę pagyvenusieji pradėjo aušrelės laukti („Pradeda aušrelė aušti“).

Pasibaigus darbams galima ir „Šišioniškių vakaronė“ surengti ir poroje „Šeštinį“ susukti, ir „Pakol jauni“ – pasilinksminimo pabaigos šokį – sušokti. Šventės pabaigoje visi studentai ir vaikai bandė sustoti „Po

kiai buvo per sudėtingi neprofesionalams šokėjams, buvo pasigesta ir gražesnio šokių piešinių rašto arenoje. Kaip gražiai atrodžiusius žiūrovai pažymėjo šokius ir kompozicijas „Gervelę“, „Kupolėlio kupolėlis“ bei „Joninių burtus“. Buvo ir tokių, kurie nusivylė nepamatę jiems gerai žinomų senųjų šokių. „Suprantama, kiekvienoje šventėje reikia naujovių. Tačiau įtraukiant į šventės reperturą naujoviškų šokių, reikėtų pagalvoti (ypač šventes ruošiant išvijoje), apie šokių sunkumą. Šokis turėtų gražiai žiūrėtis aikštėje“, – sakė vienos grupės vadovė, nenorėjusi, kad būtų skelbta jos pavardė.

Daugelis kalbintųjų pastebėjo, kad buvo per ilgai kalbėta. Man asmeniškai buvo nesuprantama, kodėl buvo skaitomos vedančiųjų Gretos Šmit ir Kęstučio Daugirdo biografijos (jas norintys galėjo pasiskaityti šventės leidinyje). Besiklausant atrodė, kad ne šokėjai ir šventės organizatoriai, o vedantieji yra pagrindi-

Dainos Puterienės nuotr.

malūno sparnais“. Tik gaila, kad tie „sparnai“ kažkokie „aplūžę“ išėjo – nežinia, ar šokėjų per daug buvo, ar repetacijų per mažai.

Ilgais plojimais šokėjams, šventės organizatoriams, programos vedėjams Gretai Šmit ir Kęstučiui Daugirdui dėkojo žiūrovai. Liejosi padėkos žodžiai, šventės organizatoriai buvo aprišti tautinėmis juostomis. Gera nuotaika, šypsenos, vadovų kilnojimas, jauniausių šokėjų tvirtinimas, kad jie ir kitoje šventėje dalyvavus, rodė, kad šventė pavyko.

Gražiai šventę papildė ir pajvairino Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis (meno vadovas Eugenijus Čiplys, orkestro vadovė Virginija Alenskienė ir choro vadovė Dovilė Mačiukaitė, choreografė Indrė Alaburdienė).

Po koncerto, neradusi, kur vyko (o ar vyko?) spaudos konferencija, kurioje organizatoriams norėjau užduoti keletą klausimų, nutariau pakalbinti keletą dalyvių ir žiūrovų. Kad skaitytoją nevirgintų ilgais pasisakymais, duosiu apibendrintus atsakymus.

Daugelis pasisakiusių dėkojo organizatoriams ir šokėjams už gražią šventę, tačiau turėjo ir pastabų. Smagiausia buvo išgirsti jaunų žmonių tvirtinimą, kad jie atvažiuos ir į kitą šokių šventę (kur ji vyks?).

Žiūrovų nomone, kai kurie šo-

niai šventės dalyviai. Tuo pačiu noriu nuoširdžiai pasidžiaugti K. Daugirdu. Jo dikcija, balso tembras, kirčiavimas, laikysena buvo puikūs (tai pastebėjo ir mano kalbinti šventės dalyviai bei daugelis žiūrovų). To negalėčiau pasakyti apie būsimą dainininkę Gretą – jos balsas buvo per silpnas, o kirčiavimas – ne pats geriausias. Daugelis mano kalbintojų atkreipė dėmesį ir į vedančiosios aprangą – ji buvo puošni, tačiau ne visai tinkama šiai šokių šventei.

Norisi padėkoti šventės leidinio redaktorėms Ritai Štuopienei, Redai Veitaitėi-Limantienei ir Lionei Kazlauskienei už patrauklų ir kokybišką leidinį, kuris ateityje pasitarnaus ne tik kaip šventės prisiminimas, bet ir savo informatyvia medžiaga padės tiems, kurie norės rašyti apie šią šventę. O šalia didžiojo leidinio išleistas nedidelio formato, geros spaudos kokybės mažesnis leidinukas buvo geras šventinės programos „vadovas“. Jį gavo kiekvienas žiūrovas įeidamas į areną.

Manau, kad organizatoriams reikėtų nusiminti dėl pastabų – kiekvienas turime teisę išsakyti savo nuomonę. Suorganizuoti tokią šventę – didžiulis, daug pastangų reikalaujantis darbas, ir, atmetus kai kuriuos nedidelius nesklaidumus (kas nedirba, tas neklysta), tas darbas buvo gerai atliktas. Tad iki kitų susitikimų.